

Corona in verpleeghuizen: informatie via crisisteams

Vertrouwelijke informatie, rapportage datum 3 april 2020

De COVID-19 pandemie stelt verpleeghuizen in Nederland voor grote uitdagingen. Deze worden onder andere aangegaan door het instellen van crisisteams, waarin o.a. de status van besmettingen, de inzet van personeel, de voorraad materialen, problemen en te nemen maatregelen worden besproken.

Met deze rapportage voor beleidsmakers beoogt het onderzoeksteam met informatie van crisisteams actuele ontwikkelingen omtrent de COVID-19 epidemie in verpleeghuizen in kaart te brengen, zodat men een betere indruk krijgt hoe de situatie is en wat er (acut) nodig is in de sector.

Aanpak

Zorginstellingen delen notulen en vergaderstukken van hun crisisteams met onderzoekers van UNC-ZH en UNO-UMCG. In de rapportage wordt informatie verwerkt over voorgaande week.

De onderzoekers gebruiken zowel kwalitatieve als kwantitatieve onderzoeksmethoden (*mixed-methods*) om een samenvatting te krijgen van de informatie. Hiervoor moeten zij de vrije tekst beoordelen en selecties maken (in dit rapport notities genaamd). Dit betekent dat de rapportage niet uitputtend of volledig is, maar naar beste kunnen een keuze gemaakt is wat relevant geacht wordt.

Deelnemende zorginstellingen

In week 13 stuurden in totaal 6 zorginstellingen, met gezamenlijk 62 locaties en ongeveer 5.800 cliënten intramuraal, informatie toe. Hiervan hadden 4 instellingen te maken met een COVID-19 uitbraak. Als er in de informatie niet gesproken werd over besmettingen is aangenomen dat er in de zorginstelling nog geen sprake was van een COVID-19 uitbraak.

Tabel 1. Deelnemende zorginstellingen en informatie over COVID-19 uitbraak.

Deelnemende zorginstellingen	Weeknr 13
Academisch netwerk	
a. UNC-ZH (Zuid-Holland)	3
b. UNO-UMCG (Noord-Nederland)	3
COVID-19 uitbraak	
- aantal (%) zorginstellingen met uitbraak	4 van 6 (67%)
- aantal (%) locaties met uitbraak	9 van de 62 (15%)

Overzicht notities

In week 13 registreerden de onderzoekers in totaal 146 notities. In onderstaande tabels staat een overzicht van deze notities naar thema. In deze week is ervoor gekozen, om niet te registreren over maatregelen die genomen zijn om de landelijke richtlijn 1,5 meter afstand te houden na te leven, zoals het afzeggen van activiteiten, niet gezamenlijk eten en het voeren van een streng deurbeleid. Daarnaast gebeurt er veel op het gebied van communicatie tussen personeel en communicatie naar familie; ook dit is nu niet geregistreerd.

Thema	aantal notities
Bedden, afzondering en isolatie (van cliënten)	15
Opnames, overlijden, familie	24
Personeel	38
Hygiëne en ontsmetten, zorg bij besmetting	11
Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)	32
Materialen en voorraad	8
Overig	18
totaal	146

Eerste indrukken over maatregelen, voorraad en problemen

Hieronder volgt een selectie van maatregelen op thema ter informatie en inspiratie. Daarnaast rapporteren we over problemen en voorraad. De focus ligt hierbij op verpleeghuizen. Echter, deze zorgsector is complex en heeft een ketenfunctie. Belangrijke informatie hierover uit vergaderstukken van de crisisteams kan daarom terugkomen in deze rapportage.

Bedden, afzondering en Isolatie (van cliënten)
Sluis beschikbaar voor isoleren kamer en aantrekken PBM
Individueel op kamer isoleren bij 1 of 2 besmet op afdeling, bij >2: afdeling is cohort
Noodhospitaal voorbereiden
Aparte locaties als zorghotels worden als corona centrum ingericht
Sluiting hospices in omgeving geeft mogelijk toename beddendruk
GR en crisisbedden vrijmaken voor ziekenhuis
GR klanten uithuizen zodat deze vrij komen voor COVID patienten
Geriaters zijn de poort naar zorghotel

Toelichting

Verpleeghuizen zorgen er op verschillende manieren voor dat besmettingen onder cliëntenzicht niet uitbreiden over de organisatie. Zo maakt één organisatie gebruik van een sluis voor de ingang van de kamer van een besmette patiënt, waarin het personeel persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) kan aantrekken. Ook wordt in het crisisteam besloten wanneer een groep cliënten als een 'cohort' wordt aangemerkt, ofwel met (verdenking op) besmetting met COVID-19, en als zodanig behandeld. Diverse instellingen nemen maatregelen om extra bedden te creëren.

Opnames, overlijden, familie
Stop nieuwe cliënten intramuraal, tenzij arts anders besluit
Familie mag niet meer binnen om te ontruimen na overlijden
Na overlijden ontruimt en desinfecteert het personeel zsm, niet de familie
Bezoekers terminale situatie op eigen verantwoording
Mantelzorgers mogen was en boodschappen doen volgens procesbeschrijving

Toelichting

Natuurlijk hebben de maatregelen veel impact op familie en mantelzorgers. In bovenstaande tabel staan er een aantal opgesomd.

Personeel
Bevoegdheden
BIG verlopen, aftoetsen; soepeler mee omgaan
Certificaten reanimatie van 1 naar 2 jaar
Handleidingen die Helpende mag uitvoeren bij tekort personeel
SPH-ers scholen in medicatie delen
Beleid
Uitstel implementatie Wet zorg en dwang
Cliënten in thuiszorg die (mogelijk) besmet zijn met COVID-19 worden door dezelfde medewerker bezocht.
Facilitering
Kinderopvang (24/7) kosteloos voor kinderen medewerkers
Psychologische hulp voor medewerkers
Extra inzet
Ex-medewerkers en stagiaires aangeschreven
Vrijwilligers met zorgachtergrond inzetten in zorg
Normaal ziekteverzuim geconstateerd
Inzet vrijwilligers alleen in huizen zonder besmettingen
Nieuwe vrijwilligers trainingen intranet en e-learning
Studenten als portier

Toelichting

De crisisteams nemen diverse maatregelen om tot een grotere inzet van personeel te komen. Een aantal betreft (uitbreiding van) bevoegdheden en facilitering van reeds aanwezig personeel, en daarnaast wordt creatief gezocht naar nieuwe inzet.

Hygiëne en ontsmetten, zorg bij besmetting
Conform richtlijn ziekenhuis niet behandelen met antivirale middelen en antibiotica
Materialen (ergotherapie) die gebruikt zijn door cliënten die mogelijk besmet zijn met COVID-19 worden gedesinfecteerd of gereinigd
Personeel moet eigen kleding wassen op 60 °C, of 40 op 40 °C en drogen of strijken
Eén lift enkel in gebruik voor vervoer 'besmette dingen'

Toelichting

Naast de zorg voor cliënten die (mogelijk) besmet zijn voor COVID-19 is er veel aandacht persoonlijke- en omgevingshygiëne. In de tabel hierboven zijn enkele voorbeelden genoemd.

Materialen en voorraad persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)
Voorraad en (drijgende) tekorten
PBM nog voorraad voor 24 uur
Regionaal te weinig zicht op PBM voorraden
PBM (schorten, mondkapjes, brillen) worden ingeleverd voor regionaal beheer, organisatie besluit voor 2 dagen achter te houden
PBM voorraad wordt gecentraliseerd. Alleen locaties met COVID-19 besmettingen houden (beperkte) voorraad in huis.
Vuurwerkbrillen geregeld
Wanneer PBM uit voorraad voor gebruik, registreren op inventarisatielijst
Voorraad handschoenen nijpend
Enorm tekort aan mondkapjes
Tekort chirurgische mond-neuskapjes
PBM besparende maatregelen
Personeel wat genezen is van COVID-19 is immuun en gebruikt daarom geen PBM
Personeel wat immuun (genezen) is voor COVID-19 en geen PBM gebruikt inzetten in Corona Centra
Tussen ene en andere cliënt PBM alleen handschoenen wisselen
Deelname aan initiatief inzamelen mondkapjes voor sterilisering en hergebruik
Gevolgen bij PBM tekort
Bij onvoldoende PBM COVID-19 positieve cliënten uit de thuiszorg laten opnemen in zorghotel
Als het Corona Centrum over onvoldoende PBM beschikt kunnen er geen opnames plaatsvinden
Geen zorgverlening aan COVID-19 positieve cliënten tenzij beschikking over PBM

Toelichting

Er zijn veel zorgen rondom PBM, maar de meeste instellingen leken nog net voldoende te hebben (met uitzondering van enkele instellingen met tekort aan mondkapjes). Er wordt gezocht naar creatieve manieren om te besparen op PBM gebruik en naar oplossingen als hergebruik op regionaal niveau. Afspraken worden gemaakt voor wanneer zich daadwerkelijke tekorten voordoen. Deze afspraken indiceren dat tekorten aan PBM serieuze gevolgen zouden kunnen hebben voor de zorg voor cliënten.

Materialen en voorraad overig
Inventarisatie zuurstofconcentratoren
Zorgen om PBM en zuurstof, nu nog voldoende beschikbaar
Extra rectale thermometers benodigd (geen acuut probleem)
Extra stethoscopen beodigd (geen acuut probleem)
Telefoons regelen voor studenten die willen helpen
IPads van particulieren ontvangen voor beeldbellen
Omlooptijd wasgoed langer i.v.m. quarantaine, mogelijk probleem

Toelichting

Behalve PBM zijn er ook andere extra materialen nodig, voor de zorg aan cliënten (mogelijk) besmet met COVID-19, omdat materialen in 'besmette' kamers moeten blijven (bijvoorbeeld stethoscopen en thermometers), om extra personeel of vrijwilligers in te kunnen zetten, of om het verblijf in quarantaine voor cliënten zo aangenaam mogelijk te kunnen maken (bijvoorbeeld mogelijkheid tot beeldbellen bieden). Er lijken zich nog geen acute problemen voor te doen.

Wel een dreigend probleem is dat de doorlooptijd van de was (soms door mantelzorgers, soms door de organisatie) vertraging oploopt door quarantainetijd.

Onderzoeksteam

LUMC afdeling Public Health en Eerstelijngeneeskunde
 afdeling Huisartsgeneeskunde en Ouderengeneeskunde

5.1.2e

UMCG

5.1.2e

Coördinatie

5.1.2e

MSc.

5.1.2e

5.1.2e

@lumc.nl)

